

JOURNALISM EDUCATION (discussion)

<https://doi.org/10.17721/2522-1272.2025.86.10>

UDC 070.4:342.813:004.8

Innovations in Media Teaching with Artificial Intelligence

Volodymyr Vladymyrov

Taras Shevchenko Kyiv National University Kyiv, Ukraine

The beginning of the 2020s was marked by the widespread introduction of artificial intelligence in all spheres of social life. This began with the development from the appearance of several platforms in 2021 to the offer of more than a thousand different varieties of them by the end of 2024. Such development led to revolutionary changes in the field of mass media. And this put in a number of the most important tasks a deep renewal of the methods of teaching media disciplines in university courses. The topic of using artificial intelligence in teaching media disciplines is completely new for university pedagogy. The methodological apparatus includes a survey of 160 students, as well as a method of observing students' activities during classes, a method of comparing tasks and results, and a method of studying the degree of scientific elaboration of a certain topic. In November 2024, a methodological seminar was held at the Taras Shevchenko Kyiv National University Educational and Scientific Institute of Journalism at the Department of Advertising and Public Relations, dedicated to some aspects of updating pedagogical activities in the context of using AI. The experience gained as of the end of 2024 showed both the first achievements and the first problems in these processes. All of them should be subject to discussion in the scholar and pedagogical environment of Ukrainian Universities.

Keywords: artificial intelligence; teaching media classes; mass communication

Citation: Владимиров, В. (2025). Новації у викладанні медіазнавчих дисциплін з використанням штучного інтелекту. *Наукові записки інституту журналістики*, 86, 115–124.

<https://doi.org/10.17721/2522-1272.2025.86.10>

Copyright: © 2025 **Володимир Владимиров**. This is an open-access draft article distributed under the terms of the **Creative Commons Attribution License (CC BY)**. The use, distribution or reproduction in other forums is permitted, provided the original author(s) or licensor are credited and that the original publication in this journal is cited, in accordance with accepted academic practice. No use, distribution or reproduction is permitted which does not comply with these terms

ЖУРНАЛІСТСЬКА ОСВІТА (дискусія)

УДК 070.4:342.813:004.8

Новації у викладанні медіазнавчих дисциплін з використанням штучного інтелекту

Володимир Владимиров,

Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Київ, Україна

Початок 2020-х років був відзначений широким запровадженням штучного інтелекту в усіх сферах соціального життя. Це почалося від появи кількох платформ у 2021 р. до пропозицій понад тисячі різноманітних їхніх різновидів наприкінці 2024 р. Такий розвиток призвів до революційних змін у сфері масмедіа. А це поставило важливе завдання глибокого оновлення методик викладання медійних дисциплін в університетських курсах. Ця тема є цілком новою для університетської педагогіки. Методологічний апарат включає опитування 160 студентів, а також метод спостереження за діяльністю студентів під час занять, метод порівняння завдань та результатів, метод дослідження ступеня наукового опрацювання визначеної теми. В Навчально-науковому інституті журналістики КНУ імені Тараса Шевченка на кафедрі реклами та зв'язків з громадськістю у листопаді 2024 р. проведено методологічний семінар, присвячений деяким аспектам оновлення педагогічної діяльності в умовах використання ШІ. Отриманий станом на кінець 2024 р. досвід показав і перші досягнення, і перші проблеми у цих процесах. Усі вони мають бути обговорені у науково-педагогічному середовищі українських закладів вищої освіти.

Ключові слова: штучний інтелект; викладання медіадисциплін; масова комунікація

Стрімке поширення штучного інтелекту привело до змін у світі масмедіа таких масштабів і глибини, які перевершували зміни часів Йоганнеса Гуттенберга або Маршалла Маклюєна. Подібне відбувається і у соціальній психології, соціології, маркетингу та інших суміжних з нашими і споріднених з нами сферах діяльності та наукових дисциплінах.

Відбувається перехід від появи штучного інтелекту до швидкого розвитку його як явища епохи.

Це виглядає як оновлення діджитал-ери, і весь потужний, цивілізаційного масштабу процес вкорінення ШІ можна розглядати як переродження цієї ери в наступну еру ШІ.

Машинний «розум» став дедалі більше і швидше заміщати собою розум людський. Так відбувається у багатьох сферах людської діяльності. Але чи не найважливіші зміни відбуваються саме у сфері масової комунікації. І так є саме через інтенцію штучного інтелекту передовсім до цієї сфери. Він «живе» в кожному комп'ютері, але спілкується в інте-

Володимир Владимиров <https://orcid.org/0000-0003-2077-8189>

Цю статтю було опубліковано спочатку онлайн 24 червня 2025 року. Вона є результатом дослідження в межах НДР кафедри реклами та зв'язків з громадськістю ННІ журналістики КНУ імені Тараса Шевченка. Володимир Владимиров доктор філологічних наук, професор.

Автор заявляє про відсутність конфлікту інтересів. У розробленні дослідження, зборі, аналізі чи інтерпретації даних, у написанні рукопису спонсори участі не брали.

Електронна адреса автора для листування: Володимир Владимиров wladimirow@knu.ua

рнет-середовищі, а воно напряму замкнене на масову комунікацію: тобто світ масової комунікації і є простором існування ШІ тепер, коли друкована преса вже двадцять років як фактично перестала існувати, а телебачення і радіо вже десять років як перемістилися в інтернет-мережу.

Тема використання штучного інтелекту у викладанні медійних дисциплін є цілковито новою для університетської педагогіки. Тому змушені констатувати відсутність наукових статей, присвячених цій проблематиці.

Побічно торкнулася необхідності навчання журналістів навичкам використання ШІ українська дослідниця О. Ярошенко (2024) у статті «Штучний інтелект у журналістиці: майбутнє медіа під впливом нових технологій». Першою наше питання поставила доктор наук із соціальних комунікацій І. Черемних (2024) у статті «Штучний інтелект у медіагалузі та медіаосвіті. Основні виклики та конкурентні переваги». Ця стаття присвячена розгляду впливу ШІ на медійну діяльність, а не на навчання студентів університетів.

В інтернеті вже є велика кількість публікацій щодо можливостей ШІ, його окремих платформ та технологій їх використання. Однак усі вони не є науковими статтями і в них не приділено уваги навчанню цим навичкам у світі медіа.

Кілька статей про використання ШІ в університетських студіях з'явилося у педагогічних наукових часописах. Це статті О. Михайленко «Застосування штучного інтелекту в освітньому процесі вищої школи» (2023) і В. Теслюка (2024) «Перспективи застосування штучного інтелекту в освітньому процесі: теоретичний аспект». Вони є цікавими і корисними для постановки проблем загальнотеоретичного рівня. Однак в них немає і не могло бути нічого стосовно використання ШІ у роботі зі студентами журналістики.

Наукових статей щодо педагогіки вищої школи у сфері масмедіа є кілька. Одна з них – «Використання інструментів штучного інтелекту у процесі підготовки бакалаврів журналістики» – за авторства А. Хоменко і Ю.Скиби (2024), видана у педагогічному науковому журналі Українського державного університету імені Михайла Драгоманова у серії «Педагогічні науки: реалії та перспективи». Автори зосередилися на початковій стадії пошуку – на обґрунтуванні доцільності впровадження інструментів штучного інтелекту в процесі підготовки майбутніх журналістів. Фактично стаття не містить педагогічної компоненти і являє собою перелік платформ ШІ, актуальних для журналістики, зі стислим описом їхніх особливостей.

У світовій науковій літературі піднятим нами питанням теж не приділяється великої уваги.

Грунтовне дослідження саме педагогічної сторони проблеми (без уваги до її медійних чинників) провели Мухаммад Інрам (Muhammad Imran), Нора Менсор Альмушарраф (Norah Mansour Almusharraf) та Мілана Аббасова (Milana Abbasova) у розлогії статті «Штучний інтелект у вищій освіті: покращення системи навчання та трансформація освітніх парадигм» (Imran, Almusharraf & Abbasova, 2024). Вони, зокрема, наголосили на «зростаючій ролі штучного інтелекту (ШІ) у вищій освіті та на його потенціалі революціонізувати процес навчання».

Метод

Піонерний характер цього дослідження вплинув і на вибір методів, які були застосовані при його підготовці. Методологічний апарат включає у себе опитування 160 студентів 3-го курсу Навчально-наукового Інституту журналістики та 4-го курсу філософського факультету спеціальності «політологія» Київського національного університету імені Тараса Шевченка, а також метод спостереження за діяльністю студентів під час занять, метод порівняння завдань та результатів, метод дослідження ступеня опрацювання визначеної теми у науковій літературі України 2022-2024 рр.

Результати та обговорення

Епоха штучного інтелекту вже настала. Це визнав один з батьків-засновників інтернету Білл Гейтс у своєму листі від 21 березня 2023 р.: «Почалася ера AI» (Гейтс, 2023).

Досвід практичного використання ШІ у медіа показує, що він ще недосконалий, але зміни, які він приніс, свідчать про таке:

- ШІ вже є частиною медіа у їх повсякденній діяльності;
- його можливості реально потужні;
- вони вже багато в чому перевершують можливості людини;
- він стрімко розвивається;
- ШІ все більше впливає на основні процеси журналістики та реклами і зв'язків з громадськістю.

Нова реальність полягає у тому, що нині значна частина процесів створення і поширення медійної продукції у редакціях, рекламних агенціях або піар-установах відбувається з використанням штучного інтелекту.

Проведене автором дослідження серед 82 студентів 3 курсу Навчально-наукового інституту журналістики спеціалізації «реклама та зв'язки з громадськістю» та 78 студентів філософського факультету спеціалізації «політологія» Київського національного університету імені Тараса Шевченка показали, що на кінець листопада 2024 р. 82 % з їхнього числа освоїли по кілька платформ штучного інтелекту і мають твердий намір широко використовувати ШІ у своїй роботі після закінчення ЗВО. Ті з них, хто вже працює за обраним фахом (а це 33 студенти з обох спеціалізацій), одностайно вказували на те, що вже повсякденно користуються ШІ під час виконання своїх службових обов'язків.

Порівняння цих результатів з тими, які були отримані в цій самій аудиторії в середині вересня 2024 р., показує, що частка робіт, виконаних студентами з використанням ШІ, швидко збільшується. Кількість студентів при цьому лишилася незмінною, але інтенсивність використання ШІ у повсякденній праці зросла в середньому на 10 %.

Такою є нова реальність на ринку праці, задля потреб якого університети готують кваліфікованих спеціалістів.

Для університетських науково-педагогічних працівників це означає, що нам потрібно повністю визнати цю нову реальність і почати рішучо змінювати викладання своїх дисциплін відповідно до нових викликів часу.

Найбільша методологічна проблема у нашій педагогіці в умовах швидкого розвитку штучного інтелекту, на нашу думку, формулюється так: чи маємо ми далі вчити наших студентів по-старому самостійно творити – тексти, проекти, аналіз ринків, власну ефективність? Чи вже відмовити їм у необхідності самим писати потрібні тексти, власноруч знімати фото чи відео? Чи вже мусимо переносити основну вагу з навчання творення контенту та креативу – на щось цілковито інше: на промпт-інжиніринг, у якому головне для медійника – правильно сформулювати завдання для ШІ, а потім оцінити результат і, можливо, уточнити або змінити завдання? Тобто чи маємо вже переходити на підготовку творчої молоді до створення передовсім промптів, а процеси створення продукту лишати ШІ, після дії якого людина має оцінювати результати машинної «творчості»?

На погляд старої, звичної для всіх за останні тридцять років медіапедагогіки вищої школи – така постановка питання виглядає блюзнірством. Хіба можуть медійники викинути зі своєї професії те, що завжди було у ній найголовнішим і найбільш привабливим – творчість?

Але досвід останніх місяців показує учасникам медіапроцесів нову реальність. Те, що було правильним і необхідним раніше, за нових умов стало вочевидь застарілим і вимагає

фундаментального і революційного переосмислення. Молоді випускники університетів, які працюватимуть по-старому, неодмінно програють у конкурентній боротьбі з тими, хто навчився швидко і ефективно залучати ШІ і до складання задуму, і до аналітики, і до створення контенту, і до його поширення на цільову аудиторію.

Висновок перший: у медіасвіті, як в світі в цілому, відбуваються зміни фундаментального за глибиною та революційного за своєю природою характеру.

Висновок другий: медійна педагогіка не може не оновлюватися відповідним чином за цих нових умов.

Якщо це не усвідомити тут і зараз і не розпочати системні, масштабні (і швидкі) зміни, результат гарантовано буде цілком драматичним. З тими темпами, з якими штучний інтелект розвивається і захоплює все нові й нові галузі медіасфери – за рік-два університетська освіта почне втрачати нинішні потужні позиції у конкурентній боротьбі з короткотерміновими курсами рекламістів, піарників чи репортерів.

Отже, бачимо перед собою необхідність докорінних змін у підходах до викладання і навіть до самої філософії такого викладання, до її найглибших основ.

Якщо погодитися з цими висновками, то виникає питання, яке у цьому контексті є найголовнішим, – як ці зміни проводити?

Адже для того, щоб ШІ допомагав нам вчити творчу молодь, його, вочевидь, треба цьому навчити, а також допомогти йому навчитися цьому. Вчитися ШІ може, виходячи, по-перше, з наявних у нього баз даних, а по-друге, з повсякденної педагогічної практики його спілкування зі студентами. Однак і те, і друге має відбуватися під пильним контролем викладачів.

Не ШІ має вчити студентів, це має робити лише викладач з його допомогою.

Принципова вимога, виголошена тут, має бути підтримана колегами, адже її відкидання буде означати поступове відкидання ролі самих викладачів з навчального процесу через їхню непотрібність.

Підтвердження цієї позиції починає проступати у педагогічній практиці – в лекціях, семінарах, а найбільше під час практичних занять. Досвід, отриманий протягом двох минулих семестрів, другого у 2023-2024 та першого у 2024-2025 навчальних роках, показує, що необхідність змін визнається багатьма викладачами, береться ними до уваги і до оновлення навчально-виховного процесу. Про це свідчать, зокрема, результати проведення в Навчально-науковому інституті журналістики КНУ імені Тараса Шевченка на кафедрі реклами та зв'язків з громадськістю 12 листопада 2024 р. методологічного семінару, присвяченого саме аспектам оновлення педагогічної діяльності в умовах використання ШІ.

Залучення ШІ до викладання наших дисциплін не може відбуватися одноразово. Це складний і довгий процес. І самі викладачі мають освоїти цілковито нові для себе знання та навички, і студентів треба поступово готувати до все ширшого використання окремих платформ штучного інтелекту.

Отже, тривалий час ми матимемо справу з поєднанням традиційних методів теоретичного викладання і практичного навчання – з новітніми.

Це довгий і глибокий процес. Ми перебуваємо на самому його початку. Описати всі його аспекти в одній статті неможливо, і тому ми зосередимося на окремих аспектах.

Використання ШІ у викладанні наших університетських дисциплін можна розкласти на шість ступенів за рівнями їх залученості до традиційних навчальних процесів.

(Автор свідомо не дає далі інтернет-адрес або навіть назв платформ ШІ – з міркувань, що, при тій швидкості, з якою вони створюються, оновлюються й відходять у забуття, – за півроку, що відділяють написання цих рядків від їх опублікування актуальність їх стане дуже сумнівною).

Перший ступінь – викладач цілковито відкидає штучний інтелект. Таке можливе, і навіть необхідне, у деяких навчальних дисциплінах. Але прийняття викладачем остаточного рішення про таке відкидання мають передувати два міркування.

Перше – визнання цілковитої непотрібності ШІ для даної дисципліни. Таке є важливим у викладанні курсів з медіаменеджменту, зокрема, щодо теми підбору кадрів, де вирішальне значення мають найтонші враження від бесід з ймовірними працівниками.

Друге – нездатність самого ШІ виконувати завдання, наприклад, за темами, пов'язаними з креативністю при створенні медіапродукту: вже зрозуміло, що він вміє комбінувати наявні у його пам'яті речі, але не здатен вигадувати і створювати щось цілковито нове.

Другий ступінь: викладач використовує ШІ як не дуже важливий компонент його курсу. У такому разі слід давати студентам під час лекцій ознайомчу інформацію та згодом контролювати на семінарах її засвоєння – і нічого не вимагати від студентів щодо практичних результатів втілення таких знань. Можна припустити, що так станеться у викладанні авторського права, медіаетики.

Третій ступінь: викладач переносить акцент на використання можливостей ШІ, але лишає за студентами обов'язок писати, знімати власноруч, а за ШІ залишає аналітичну, дорадчу, допоміжну функції. Таке може статися при навчанні студентів монтажу вже знятих ними фото або відеокадрів, при складанні звукооряду для подкастів тощо.

Четвертий ступінь: викладач починає залучати технології ШІ як важливу частину свого інструментарію в текстовій, вербальній частині. Це може стосуватися складання проєктів, створення текстів, скажімо, прес-релізів, пост-релізів, новинних заміток, перенесення звукооряду в текстову форму тощо.

П'ятий ступінь: викладач широко використовує на заняттях можливості ШІ не лише у текстовій частині, а й у створенні відео та аудіопродукції. Це вимагає значного оновлення методики організації лекційних і особливо практичних занять. Вочевидь, основна частина виконуваної роботи не може бути проведена в аудиторії через брак часу. Суто індивідуальні дії кожного зі студентів академгрупи мають бути здійснені як самостійна робота в домашніх умовах. Готові продукти студенти мають пересилати на електронну адресу викладача, а на наступній парі можна оцінювати і давати поради кожній з виконаних студентами робіт.

Шостий ступінь: викладач повністю переходить на підготовку студентів до роботи винятково зі штучним інтелектом. Навчальний процес у такому випадку зосереджується на засвоєнні студентами методів використання ШІ як головного виконавця задуму студента на всіх етапах створення продукту: під час обдумування й складання задуму, створення проєкту. При цьому центр підготовки студентів переноситься спочатку на вибір кращої для даного завдання платформи ШІ, далі на написання промптів, та, врешті, на оцінювання наданого ШІ продукту та, за необхідності, на його вдосконалення до потрібного рівня.

Цей, шостий ступінь залученості ШІ необхідно визнати головним і найбільш бажаним – з тієї причини, що спроможності ШІ у його нинішньому стані вже дають можливість забезпечити необхідну якість (і робити це напрочуд швидко) щодо планування медійної діяльності, створення якісного продукту та його поширення на точно вивірену цільову аудиторію.

Тоді виникає питання про місце людини (і викладача, і студента в нашому контексті) у цих процесах. І це дуже важливе і дуже важке питання.

Студенти на загал визнають необхідність штучного інтелекту. Але при цьому деякі з них, з числа лінійних і незацікавлених, задовольняються й обмежуються щоразу тим, що зробив штучний інтелект (наприклад, відеокліп) – і подають викладачеві на оцінювання недосконалий продукт: якісь зовсім непотрібні деталі на картинці або слова, яких там не

має бути. Треба працювати з ними, просити переробити. Пояснювати, що не треба давати ШІ задачу замінити щось в кадрі, він цього не зробить. Треба вимагати замінити весь кадр, а на його місце і в його хронометраж дати детальний промпт нового змісту. Студенти міняють це, і з'являється саме те, що потрібно.

Отже, одне з головних завдань викладача – вибудувати у студентів правильні підходи до штучного інтелекту як явища медіасфери, до його місця у медіадіяльності і до свого місця у ній як вирішального й остаточного у рішеннях та діях.

Вочевидь, рішення про міру залученості ШІ до викладання певної дисципліни приймає викладач, виходячи з його розуміння потреб здобувачів вищої освіти. Потім це рішення має бути схвалене відповідною кафедрою, колегами.

Звідси випливає одна з головних вимог нинішнього часу: сам викладач має отримати потрібний вишкіл з використання ШІ – і для створення медіапродукції, і для викладання медіадисциплін.

Нині можна з прикрістю констатувати, що подекуди студенти розуміються на можливостях ШІ краще за окремих викладачів.

Це викликає нагальну необхідність підвищити нашу кваліфікацію на цьому напрямку.

І робити це краще не самотужки, а організовано – через створення курсів, консультаційних пунктів, проведення семінарів тощо.

Окремо слід розглянути більш широкий контекст використання ШІ в медіадіяльності.

Кафедра РЗГ виступила ініціатором такого семінару, оскільки викладачам дедалі ясніше стає необхідність застосування штучного інтелекту у викладацькій діяльності і, відповідно, обміну першим досвідом викладання наших дисциплін з використанням ШІ.

У перші тижні вересня ми зіштовхнулися з тим, що студенти почали якось інакше ставитися до завдань на заняттях. Вони показували, що їм цей матеріал вже не цікавий, що такі підходи вже нікому не потрібні: «Ці завдання штучний інтелект робить швидше і не гірше».

Деякі студенти, які вже працюють за нашими спеціальностями, кажуть: «Так, на роботі ми вже тільки зі штучним інтелектом, ми вже самі багато чого не пишемо, він пише, а ми керуємо».

Так, ШІ ще недосконалий, але він вже є і він стрімко розвивається і все більше впливає на основні процеси створення реклами, а також на зв'язки з громадськістю.

Отже, перший пункт – про необхідність використання штучного інтелекту у навчальному процесі кафедри РЗГ. Визнання такого стану проблеми тягне за собою низку інших, не менш революційних проблем і пропозицій.

Головне питання маємо конкретизувати у такий спосіб: чи треба переносити центр ваги нашої педагогічної діяльності на навчання студентів способом, методам, прийомом використання штучного інтелекту у рекламній і PR діяльності. Наша відповідь – «так!». Але варто почути думку колег, тому що у кожного з нас свій досвід і своє бачення нашого дискурсу.

Коли випускники ЗВО вийдуть на роботу – їхні конкуренти також будуть широко використовувати штучний інтелект з його миттєвими рішеннями, а отже, можуть випереджати наших випускників і перемагати в конкурентній боротьбі.

Виникає питання щодо реальних можливостей використання штучного інтелекту у навчальному процесі. Можливості вже є: вже не сотні, тисячі платформ ШІ у відкритому доступі, з них десятки заслуговують на професійну увагу медійників.

Тут, правда, є проблема. Багато в чому такий проєкт буде недосконалий.

І головна причина цього – невміння студентів правильно писати промпти, ефективно ставити перед ШІ свої завдання. Тому одне з головних завдань для викладачів – навчити студентів складати ефективні промпти.

Друга проблема полягає у тому, що безплатні моделі ШІ є бідними на можливості. А далеко не всі студенти мають змогу оплатити послуги потужних платформ. Є дві пропозиції.

Перша – попросити директора нашого інституту звернутися до ректорату з проханням створити платний потужний інтернет для всіх студентів.

Друга – організувати в ННІЖ навчання викладачів співпраці з ШІ. Можна робити це онлайн або в аудиторії, можна проводити навчання раз на тиждень по суботах, одна пара чи навіть одна година. І щоб усі, хто бажає, заходили і вчилися працювати зі штучним інтелектом. І по тексту, і по картинках, і по відео, і по звуку.

Розгляньмо інтеграцію штучного інтелекту в навчальний процес з реклами та зв'язків з громадськістю. Необхідно провести перегляд навчальних процесів. Необхідне оновлення навчальних матеріалів із застосуванням штучного інтелекту. Така вимога потягне за собою необхідність перегляду власного ставлення до всього навчального процесу, до кожної пари. Має з'явитися нова структура, відповідна до нових проблем і до методів їх рішення.

Це не означає, що ми маємо перевертати всі наші навчальні, робочі навчальні плани, але слід, на мій погляд, збагатити їх через суттєве оновлення.

Для покращення навчання потрібен також аналіз перебігу навчального процесу за допомогою штучного інтелекту.

Цілком необхідним видається глибинне переосмислення принципів, функцій та інших основних складників теорії масової комунікації з урахуванням застосування штучного інтелекту у навчальному процесі. Як має функціонувати основний принцип нашої теорії – поєднання об'єктивності та гуманізму, – якщо і на перший, і на другий складники впливає ШІ?

Інша важлива позиція теорії масової комунікації – про баланс суб'єктності та об'єктності в діяльності журналістів, рекламистів або піарників, так само як і у викладанні медіадисциплін. Як мусимо ми розповідати студентам, що навчальні програми складалися з допомогою ШІ, а отже, викладачем певною мірою є він, а не ми? Чи можемо ми залучати штучний інтелект для виставляння оцінок, а це явний прояв суб'єктності викладача?

Вже сама постановка цих питань, взята від реальної педагогічної практики сьогодення, показує, що наявні платформи штучного інтелекту вже можуть допомагати університетським викладачам у їхній професійній діяльності. Над цим треба думати, це слід обговорювати і в такий спосіб оновлювати наші підходи до навчального процесу відповідно до нових викликів часу.

Цікавим для нас є також навчання студентів креативному та критичному мисленню з допомогою ШІ і нас, викладачів. ШІ креативити не вміє, але він вміє комбінувати у невідомі раніше способи вже відомі фрагменти текстів, фото та відео. Отже, треба вчити студентів цілком новим технологіям отримання кінцевого продукту – вони є цілком новою діяльністю, яка називається промпт-інжинірингом.

Вміння ставити завдання ШІ є відтепер однією з необхідних професійних рис молодого медіаспеціаліста.

А вміння навчити цьому, починаючи від молодших курсів, стає однією з професійних вимог університетського викладача медіадисциплін. Це є ще один напрям до покращення викладання дисциплін журналістики, реклами та піару з широким використанням штучного інтелекту.

Як приклад можна назвати численні випадки з I семестру 2024-2025 навчального року, коли авторові доводилося вертати майже всім студентам академгруп їхні спільні з ШІ доробки як невдалі та недосконалі, – але провина тут була більше викладача, ніж студентів, оскільки це професор їх не навчив тонкощам спілкування з ШІ, тому вони писали

недосконалі промпти і згодом мусили переробляти свої послання або в текстових, або в візуальних чи звукових компонентах, але здебільшого в усіх разом.

Ще одна актуальна проблема виникає – оцінювання результатів навчання студентів з допомогою ШІ. Це, так би мовити, зворотний зв'язок зі студентом, але вже не напряму, а з використанням алгоритмів штучного інтелекту для автоматизованого оцінювання.

Ще один величезний знак запитання: як працівникам медійних кафедр використовувати штучний інтелект у своїй науковій діяльності. ШІ тут дуже потужний інструмент – і водночас дуже ненадійний. Кожне рішення або результат, який досліднику пропонує ШІ, необхідно перевіряти, і не за одним джерелом. ChatGPT Sider, наприклад, швидко дає список бібліографії, англomовний та україномовний, але наступна перевірка показує, що тих джерел насправді немає. На запитання, чому так сталося, він відповідає: «Я хочу тобі допомогти».

Отже, співпраця зі штучним інтелектом є надзвичайно перспективним способом оновлення і медіадіяльності, і навчання їй творчої молоді, й оновлення педагогіки ЗВО, але вимагає уваги, ретельності та відповідальності на кожному кроці.

Висновки

У світі медіа, як і в суміжних сферах людської діяльності, настали зміни такої природи і глибини, яку слід визнати настанням нової реальності через широке застосування штучного інтелекту. Поки що ми не можемо стверджувати, що нова ера цілком запанувала через стрімкий розвиток технологій ШІ, розширення його можливостей і сфер застосування. Такі пришвидшені темпи розвитку показують, що, можливо, справжні масштаби розвитку ШІ скоро проявляться, і тоді настануть нові часи у своєму повному розквіті, де будуть потрібні нові знання і нові спеціалісти з управління машинами, які «думають» і керують. Тому перед науково-педагогічними працівниками, які готують кадри вищої кваліфікації для роботи в цих нових умовах, стоять якісно нові завдання. Необхідно інакше, повному ставитися і до планування своєї навчально-виховної діяльності, і до методик викладання матеріалу на лекційних, семінарських та практичних заняттях, під час написання студентами курсових та дипломних робіт, під час позааудиторних заходів. Так само нові можливості мають використовуватися при оцінюванні успішності кожного студента. Це має стосуватися і ведення викладачами університетів власної наукової діяльності. Не можна новітні явища у практичній сфері медіа оцінювати з використанням застарілих технологій.

Водночас існує і стрімко зростає нагальна потреба як в індивідуальному порядку, так і в співпраці з колегами – один одному допомагати осмислювати реалістично, критично, практично ту нову реальність, яка настає і почасти вже настала.

Декларація про генеративний штучний інтелект та технології, що використовують штучний інтелект у процесі написання.

Під час підготовки цієї статті автор не використовував інструменти штучного інтелекту. Автор статті несе повну відповідальність за правильне використання та цитування джерел.

Посилання

Imran, M., Almusharraf, N., Abbasova, M. (2024). Artificial Intelligence in Higher Education: Enhancing Learning Systems and Transforming Educational Paradigms. // iJIM. 2024. № 18. doi: <https://online-journals.org/index.php/i-jim/article/view/49143>

Гейтс Б. (2023). Почалася ера AI [The era of AI has begun]. DOU. Форум. URL : <https://dou.ua/forums/topic/42690/>

- Михайленко, О. (2023). Застосування штучного інтелекту в освітньому процесі вищої школи [Application of artificial intelligence in the educational process of higher education]. URL : https://www.researchgate.net/publication/376915711_ZASTOSUVANNA_STUCNOGO_INTELEKTU_V_OSVITNOMU_PROCESI_VISOI_SKOLI
- Теслюк, В. (2024). Перспективи застосування штучного інтелекту в освітньому процесі: теоретичний аспект [Prospects for the application of artificial intelligence in education: the process theoretical aspect]. // Молодь і ринок. 2024. 6/226. <https://doi.org/10.24919/2308-4634.2024.307884>
- Хоменко, А., Скиба, Ю. (2024). Використання інструментів штучного інтелекту у процесі підготовки бакалаврів журналістики [Using Artificial Intelligence Tools in the Process of Preparing Bachelors of Journalism]. Науковий часопис Українського державного університету імені Михайла Драгоманова. Серія 5. Педагогічні науки: реалії та перспективи. 2024. № 99. С. 67–72. <https://doi.org/10.31392/udu-nc.series5.2024.99.14>
- Черемних, І. (2024). Штучний інтелект у медіагалузі та медіаосвіті. Основні виклики та конкурентні переваги [Artificial Intelligence in the Media Industry and Media Education. Main Challenges and Competitive Advantages]. Communications and Communicative Technologies. 2024. Вип. 24. URL : https://www.researchgate.net/publication/385763220_Stucnij_intelekt_u_mediagaluzi_j_mediaosviti_Osnovni_vikliki_ta_konkurentni_perevagi
- Ярошенко, О. (2024). Штучний інтелект у журналістиці: майбутнє медіа під впливом нових технологій [Artificial Intelligence in Journalism: The Future of Media Under the Influence of New Technologies]. Наукові записки Інституту журналістики. 2024. Т. 1(84), С. 139–156. URL : <https://nz.knu.ua/archives/2002>

Надійшла до редакції 31.12.2024
Прийнято до друку 10.03.2025
Оприлюднено 24.06.2025